

บทความเผยแพร่วินัยที่เกี่ยวกับ

ความประมาทเลินเล่อ

ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ

ประมาทเลินเล่อ หมายถึง ไม่รอบคอบ ขาดความระมัดระวัง พลังเฉลย หลงลืม ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือในเรื่องที่มีหน้าที่ราชการจะต้องปฏิบัติโดยไม่มีเจตนาที่จะให้เกิดความเสียหายการประมาทเลินเล่อนี้มีได้ทั้งลักษณะที่เป็นการกระทำหรือละเว้นการกระทำ

Ex. หัวหน้างานปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอและถี่ถ้วนเพียงพอจนเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตเบียดบังเอาเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ในระดับหัวหน้างานจำเป็นต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และอาจใช้ความรอบคอบ ระมัดระวังติดตามตรวจสอบได้ แต่หัวหน้างานมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นอย่างเพียงพอ การกระทำความผิดกล่าวจึงเป็นการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ แม้จะปรากฏว่าระเบียบและระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินของหน่วยงานจะไม่มีระบบการควบคุมตรวจสอบที่รัดกุมเพียงพอและมิได้มีการปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานอย่างเคร่งครัดก็ตาม แต่หากหัวหน้างานได้ใช้ความระมัดระวัง มีการวางระบบการควบคุมตรวจสอบภายในหน่วยงานที่รัดกุมเพียงพอแล้ว แม้จะมีความเสียหายเกิดขึ้นจากระบบดังกล่าวจริง ก็ไม่ถึงขนาดที่ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อการกระทำความผิดกล่าว เป็นเหตุให้ ทางราชการต้องสูญเสียเงินจำนวนมากและทำให้หน่วยงานเสียชื่อเสียง ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของหัวหน้างาน อันเป็นความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการใดอัน

เป็นข้อห้าม (๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ที่มีระดับโทษปลดออกจากราชการได้

แต่สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในหน้าที่ของตนนั้น หากเกิดความเสียหายขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นต้องไม่ได้เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ของเจ้าหน้าที่การที่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ดังกล่าวนั้น เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ บางกรณีอาจมีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาดหรือเป็นเหตุสุดวิสัย โดยมีได้เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ส่งผลให้เกิดความเสียหาย พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงบัญญัติคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไว้ดังนี้

มาตรา ๕ ววรรคหนึ่ง “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐ ดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้”

แต่หากเจ้าหน้าที่กระทำการนอกเหนือหรือไม่ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ปกติของตน เช่น เจ้าพนักงานการเงิน ไม่ได้มีหน้าที่ในการขับรถ แต่ได้ขับรถไปซึ่งมิใช่หน้าที่ของตน แล้วเกิดเฉี่ยวชนกับบุคคลภายนอก ได้รับความเสียหาย เป็นต้น ย่อมไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ดังกล่าวตาม

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในกรณีนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานรัฐไม่ได้”

เห็นได้ว่าหากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกเหนือหน้าที่ของตนตามที่กฎ ระเบียบ กำหนดไว้แล้ว รัฐไม่คุ้มครอง แต่ถ้าได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนโดยชอบแล้ว เมื่อเกิดความผิดพลาดไม่ว่าบุคคลใดได้รับความเสียหายหรือทำให้รัฐเองเสียหายก็ตาม หน่วยงานของรัฐ จะต้องเข้ารับผิดชดใช้ค่าเสียหายแทนเจ้าหน้าที่ แต่ก็ต้องพิจารณาต่อไปว่า ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้นเนื่องมาจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือไม่ หากเป็นเช่นเดียวกับการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ดังตัวอย่าง ที่หัวหน้างานปล่อยปละละเลย ผู้ใต้บังคับบัญชา ทุจริตเงินไปเป็นจำนวนมาก ดังนี้ รัฐมีสิทธิกลับมาไล่เบี้ยเรียกค่าสินไหม

ทดแทนที่รัฐจ่ายไปคืนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวได้ ตามความที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย เพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง”

อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ นั้นให้ความคุ้มครองในเรื่องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่มีเจตนากระทำให้เกิดความเสียหายต่อรัฐหรือประชาชน ไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้คุ้มครองในเรื่องการกระทำความผิดทางอาญา อันเนื่องจากการกระทำโดยประมาทของเจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งผู้นั้นแม้ไม่ต้องรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นแต่เจ้าหน้าที่ยังต้องรับผิดทางอาญา และวินัย ในฐานะกระทำโดยประมาท และเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพ ก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” จะเห็นได้ว่าหากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำการใดอันเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อันเป็นเรื่องในหน้าที่ราชการแล้ว ในการกระทำเดียวกันนี้อาจจะต้องรับผิดในความผิดตามกฎหมายอื่นได้ด้วย

เรียบเรียงโดย นางสาวกิตติสุข วรสิทธิ์

นิติกรปฏิบัติการ ฝ่ายวินัย

กลุ่มการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล

สำนักงานบริหารงานกลาง